Algoritmi in podatkovne strukture – 2

Slovar

osnove, izvedba s seznamom

Slovar

Imamo slovar S nekakšnih elementov. S tem slovarjem želimo početi vsaj naslednje operacije:

dodajanje: `Insert(`S`, x)` – v slovar S dodamo nov element `x`.

iskanje: `Find(`S`, x) --> y` – v slovarju S poiščemo element `x`. Rezultat `y` je lahko Boolova vrednost `true` ali `false`, ali pa neki podatki povezani z elementom `x`.

izločanje: `Delete(`S`, x) --> y` – iz slovarja S izločimo element `x`. Rezultat `y` je lahko Boolova vrednost `true` ali `false`, ki sporoči ali je bil element uspešno izločen ali ne, ali pa operacija ničesar ne vrne.

Slovar je v resnici podoben matematični strukturi množica, le da pri slovarju elementi lahko sestoje še iz podatkov (glej `y` pri iskanju).

Primer

Imejmo slovar, v katerem so elementi: $S = \{45, 2, 17, 46\}$. Potem lahko sledimo operacijam nad njim.

Pozor: Ničesar nismo rekli o tem, kako so ORGANIZIRANI *(shranjeni, strukturirani) elementi v slovarju S!*

Slovar kot APS oziroma predmet

Slovar lahko obravnavamo kot *abstraktno podatkovno strukturo*. V tem primeru definiramo operacije kot funkcije nad podatkovno strukturo slovar S.

Lahko pa obravnavamo slovar kot *predmet* (predmetno naravnana tehnologija) in v tem primeru postanejo operacije nad slovarjem njegove metode.

Pri tem predmetu (domače naloge) boste vse podatkovne strukture naredili kot predmete (definirali boste ustrezne razrede). Prevedba v APS je preprosta. Uporabimo jo pri ne-predmetno naravnanih programskih jezikih (npr. C, Pascal, FORTRAN itd.).

Oblika elementov v slovarju

Elementi, ki so shranjeni v slovarju imajo lahko naslednje lastnosti:

- lahko so samostojni
- lahko sestoje iz ključa in podatkov:

```
public class Elt {
  public Object key;
  public Object data;
}
```

Pri tem predmetu bomo predpostavili, da so elementi slovarja vedno pari (prim. z y na prosojnici 3).

Oblika ključev elementov v slovarju

- lahko so kakršnekoli oblike – `Object`
- lahko so takšne oblike, da jih lahko primerjamo ali so enaki ali ne
- lahko jih primerjamo po velikosti

Pri tem predmetu bomo predpostavili, da so elementi slovarja vedno cela števila, da poenostavimo razlago. Sicer bi morali podrobneje definirati razred `Elt` na prosojnici 6.

DOMAČA NALOGA: definirajte `Elt` podrobneje. Uporabite namesto definicije razreda, vmesnik. V jeziku Java v standardnih knjižnicah že obstajajo podobni razredi – poiščite jih.

Vse odgovore objavite v forumu!

Elt

```
public class Elt {
  public int key;
  public Object data;
}
```

slovar

```
public interface Slovar {
  public void Insert(Elt x);
  public Object Find(int key);
    // če elementa ni v slovarju vrne NULL, sicer podatke
  public Elt Delete(int key x);
}
```

Še enkrat slovar

Za algoritme in podatkovne strukture nas zanima, da so:

- pravilni in
- kako učinkoviti so.

Pri vajah in domačih nalogah bomo opazovali predvsem zadnjo lastnost. Zato, bomo vsem podatkovnim strukturam dodajali lastnosti in metode, ki nam bodo omogočale opazovanje učinkovitosti.

Slovar, ki ga lahko opazujemo

```
public interface Slovar {
  public void Insert(Elt x);
  public Object Find(int key);
    // če elementa ni v slovarju vrne NULL, sicer podatke
  public Elt Delete(int key x);
  // -----------
  public int Dostopov();
    // vrne število dostopov do pomnilnika (elementov
    // podatkovne strukture
  ...
}
```

Izvedba slovarja

Ogledali si bomo več izvedb slovarja. Nekaj smo jih že srečali, nekaj pa bo povsem novih:

- izvedba s seznamom: neurejen, urejen
- izvedba z dvojiškimi drevesi: iskalna, uravnotežena, AVL, rdeče-črna drevesa
- izvedba z večsmernimi drevesi: B-drevesa, 2-3 drevesa
- izvedba z razpršenimi tabelami: odprto naslavljanje in veriženje
- izvedba s preskočni seznami

Izvedba slovarja

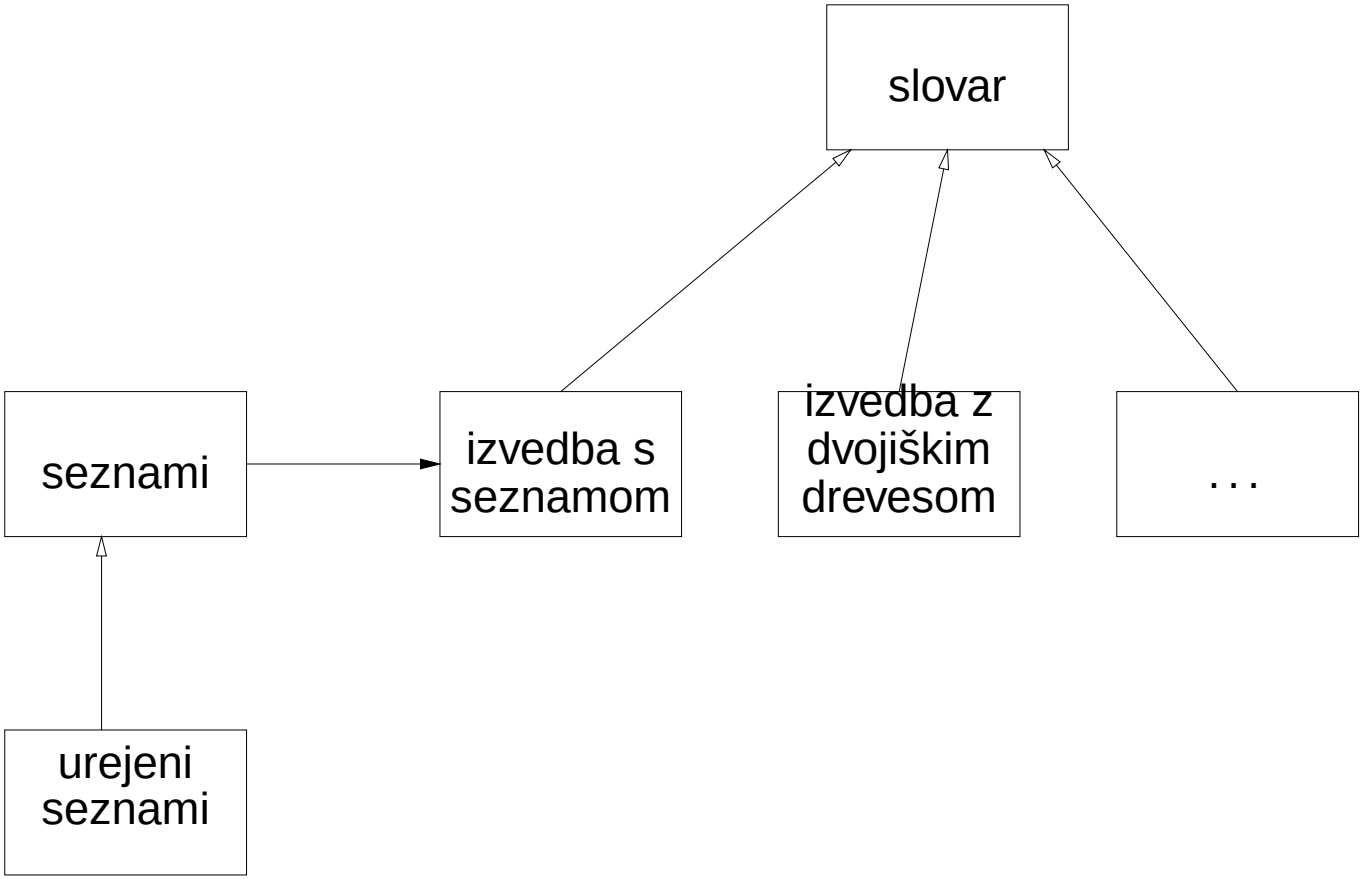

Seznami

Recimo, da imamo seznam $[45, 2, 17, 46]$, potem velja:

- da je 45 glava seznama in $[2, 17, 46]$ rep;
- da je 2 glava seznama in $[17, 46]$ rep;
- da je 17 glava seznama in $[46]$ rep;
- da je 46 glava seznama in $[]$ rep;

Seznam sestoji iz:

- glave, ki bo v našem primeru iz razreda `Elt` in
- repa, ki je ponovno seznam

Razred Seznam

```
public class Seznam {
  private Elt glava;
  private Seznam rep;
  public Seznam Insert(Elt element) {
    return new Seznam(element, this);
  }
  public Object Find(int key) {
    if (glava.key == key) return glava.data;
    else if (rep == NULL) return NULL;
    else return rep.Find(key);
  }
  public nekajDrugega Delete(int key) {
    // za domačo nalogo
  }
}
```

Brisanje elementa iz seznama

Pri brisanju moramo vrniti dva predmeta:

- sam element, ki smo ga izbrisali (glavo seznama, ki smo jo izbrisali) in
- rep seznama, ki je ostal, saj le-ta predstavlja nov seznam, v katerem ni več brisanega elementa

Zato moramo definirati nov razred `nekajDrugega` (dajte mu smiselnejše ime), ki bo vseboval oba predmeta in bo predstavljal rezultat metode `Delete`.

Sledenje učinkovitosti

Učinkovitosti bomo sledili tako, da bomo šteli **število dostopov** do podatkovne strukture.

VPRAŠANJE: kakšna je povezava med številom dostopov in zahtevnostjo algoritma?

To lahko izvedemo na različne načine. Najpreprosteje je morda tako, da definiramo nov razred `Stevec`, predmet katerega lahko vedno uporabimo za štetje dostopov (in še česa).

Novi razred moramo moči pogledati, povečati (za 1) in nastaviti na začetno vrednost.

Razred `Counter`

```
public class Counter {
  private int value;
  public Counter()   { value= 0     };
  public void Inc()  { value++      };
  public int Value() { return value };
  public void Set()  { value= 0     };
}
```

Sledenje v seznamu

```
public class Seznam {
  private Elt glava;
  private Seznam rep;
  public Seznam Insert(Elt element) {
    return new Seznam(element, this);
  }
  public Object Find(int key, Counter cnt) {
    cnt.Inc();  // pri dostopu do glave seznama povečamo števec za 1
    if (glava.key == key) return glava.data;
    else if (rep == NULL) return NULL;
    else return rep.Find(key, cnt);
  }
  public nekajDrugega Delete(int key, Counter cnt) {
    // za domačo nalogo
  }
}
```

DOMAČA NALOGA: Zakaj to deluje? Zakaj lahko števec `cnt` damo metodi kot parameter in bomo še vedno zunaj metode opazili spremembo? (*Namig:* prenos parametrov.)

Seznam in slovar

Za izvedbo operacij slovarja uporabimo seznam – naše podatke v slovarju organiziramo (*strukturiramo*) kot seznam.

```
public class SeznSlovar implements Slovar {
  private Seznam  dictionary;
  private Counter cnt;
  public SeznSlovar() {
    dictionary= NULL;
    cnt= new Counter();
  }
  public void Insert(Elt x) {
    if (dictionary == NULL) dictionary= new Seznam(x);
    else dictionary= dictionary.Insert(elt);
  }
```

Seznam in slovar – nadaljevanje

```
  public Object Find(int key) {
    if (dictionary == NULL) return NULL;
    else return dictionary.Find(elt, cnt);
  }
  public Elt Delete(int key x) { ... }
  // -----------
  public int Dostopov() { return cnt.Value() }
  ...
}
```

Opomba za v naprej

Odslej bomo v glavnem zanemarjali uporabo števca, saj bo očitna iz konteksta.

Tudi koda bo še bolj podana v koščkih, da se izognemu preveliko informacijam na prosojnici.

V glavnem vse boste naredili bodisi na vajah bodisi pri domačih nalogah.

Urejeni seznam

Namesto navadnega seznama lahko uporabimo urejen seznam, v katerem so elementi urejeni po velikosti (glej lastnosti na prosojnici 7).

Ničesar se ne spremeni v razredu `SeznaSlovar`, le namesto razreda `Seznam` uporabimo razred `UrejSeznam`.

Urejeni seznam

```
public class UrejSeznam extends Seznam {
  private Elt glava;
  private UrejSeznam rep;
  public Seznam Insert(Elt element) {
    return new UrejSeznam(element, this);
  }
  public Object Find(int key, Counter cnt) {
    cnt.Inc();
    if (glava.key == key) return glava.data;
    if (glava.key < key)  return NULL;
    else if (rep == NULL) return NULL;
    else return rep.Find(key, cnt);
  }
  public nekajDrugega Delete(int key, Counter cnt) {
    // za domačo nalogo
  }
}
```

Zapletenost

	`Find`	`Insert`	`Delete`
seznam	$O(n)$	$O(1)$	$O(n)$
urejen seznam	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$

- Kakšna je velikost?
- Kaj pa najboljši čas?
- In kaj pa povprečen čas?
- So zgornje vrednosti smiselne?
- Recimo, da poznamo vsa poizvedovanja vnaprej – optimalni čas.
- MTF (*move to front*) seznam.
- KISS – *Keep it simple, stupid.*

Inženirska vprašanja

- Ali je `UrejSeznam` v resnici razširitev razreda `Seznam`? Če ne, kaj je potrebno popraviti?
- Ali je diagram s prosojnice 13 pravilen?
- Nerekurzivne rešitve?

Odgovore objavite na forumu.